

BANCA
NAȚIONALĂ
A ROMÂNIEI

Investițiile străine directe în România în anul 2017

INVESTIȚIILE STRĂINE
DIRECTE
ÎN ROMÂNIA
în anul 2017

NOTĂ

Redactarea lucrării a fost realizată de Direcția Statistică din Banca Națională a României și a fost finalizată la data de 22 septembrie 2018.

Toate drepturile rezervate. Reproducerea informațiilor este permisă numai în scopuri educative și necomerciale și numai cu indicarea sursei.

Banca Națională a României
Str. Lipscani nr. 25, cod 030031, București
tel.: 021/312 43 75; fax: 021/314 97 52

ISSN 2247-5095

Cuprins

ASPECTE METODOLOGICE PRIVIND STATISTICA INVEȘTIILOR STRĂINE DIRECTE	5
REZULTATELE CERCETĂRII STATISTICE PENTRU DETERMINAREA INVEȘTIILOR STRĂINE DIRECTE ÎN ROMÂNIA ÎN ANUL 2017	7
1. Fluxul net de investiții străine directe în anul 2017	7
2. Soldul investițiilor străine directe la sfârșitul anului 2017	8
2.1. Repartizarea soldului investițiilor străine directe pe principalele activități economice	8
2.2. Imobilizările corporale și necorporale în întreprinderile ISD	9
2.3. Repartizarea teritorială a soldului investițiilor străine directe Casetă. Repartizarea pe județe a soldului ISD în întreprinderile cercetate exhaustiv (întreprinderile cu cel puțin 20 de salariați și întreprinderile atipice)	10 11
2.4. Repartizarea soldului investițiilor străine directe pe țări de origine	12
3. Tipuri de investiții străine directe	13
4. Veniturile realizate din ISD	14
5. Cifra de afaceri a întreprinderilor investiție străină directă și forța de muncă angajată	15
6. Exporturile și importurile întreprinderilor investiție străină directă	16
6.1. Exporturile și importurile de bunuri ale întreprinderilor ISD	16
6.2. Exporturile și importurile de servicii ale întreprinderilor ISD	17
Anexă	19
Grafice	20

ASPECTE METODOLOGICE PRIVIND STATISTICA INVESTIȚIILOR STRĂINE DIRECTE

Cercetarea statistică pentru determinarea investițiilor străine directe (ISD) în România în anul 2017 a fost realizată de către Banca Națională a României în colaborare cu Institutul Național de Statistică, în baza metodologiei prevăzute de Manualul Balanța de plăți și poziția investițională internațională, editat de Fondul Monetar Internațional, ediția a 6-a (BPM6)¹.

- **Investiția străină directă:** relație investițională de durată între o entitate rezidentă și o entitate nerezidentă; de regulă, implică exercitarea de către investitor a unei influențe manageriale semnificative în întreprinderea în care a investit.

Sunt considerate investiții străine directe: capitalul social vărsat și rezervele ce revin unui investitor nerezident care deține cel puțin 10 la sută din voturi sau din capitalul social subscris al unei întreprinderi rezidente, creditele dintre acest investitor sau grupul din care face parte acesta și întreprinderea rezidentă în care a investit, precum și profitul reinvestit de către acesta.

În conformitate cu metodologia BPM6 sunt considerate, de asemenea, investiții străine directe și investițiile de capital și creditele provenite de la companiile nerezidente a căror putere de vot sau participație la capitalul social al companiei rezidente este de sub 10 la sută, dar care fac parte din grupul unui investitor direct în compania rezidentă respectivă (companii surori).

Totodată, intră în sfera investițiilor străine directe și companiile rezidente asupra cărora investitorul nerezident exercită o influență semnificativă pe cale indirectă, și anume filialele și asociatele rezidente ale întreprinderii rezidente în care investitorul nerezident deține cel puțin 10 la sută din capitalul social subscris (întreprinderi ISD de gradul II).

- **Investitorul străin direct:** persoană juridică, persoană fizică sau grup de persoane ce acționează concertat, care deține cel puțin 10 la sută din voturi sau din capitalul social subscris (respectiv din capitalul de dotare/de lucru al entităților fără personalitate juridică) într-o întreprindere situată în afara propriei țări de rezidență.
- **Întreprinderea investiție străină directă:** este o întreprindere rezidentă, cu sau fără personalitate juridică, în care un investitor nerezident deține cel puțin 10 la sută din voturi sau din capitalul social subscris, respectiv din capitalul de dotare/de lucru în cazul întreprinderilor fără personalitate juridică (sucursale). Deținerea a cel puțin 10 la sută din voturi sau din capitalul social subscris, respectiv din capitalul de dotare/de lucru, este primordială în stabilirea relației de investiție directă.

¹ Pentru detalii privind metodologia compilării datelor ISD accesați link-ul: [Implementarea noilor standarde metodologice în statisticile elaborate de BNR.](#)

- **Întreprinderea investiție străină directă de gradul II:** este o întreprindere rezidentă, cu personalitate juridică, în care un investitor străin direct controlează, prin intermediul unei întreprinderi investiție străină directă, cel puțin 10 la sută din voturi sau din capitalul social subscris. Întreprinderile investiție străină directă de gradul II sunt filiale sau asociate ale întreprinderilor investiție străină directă. Filialele reprezintă companiile rezidente în care întreprinderile ISD dețin peste 50 la sută din voturi sau din capitalul social subscris, iar asociatele sunt companiile rezidente în care întreprinderile ISD dețin între 10 și 50 la sută din voturi sau din capitalul social subscris.
- **Companii surori:** companii din cadrul aceluiași grup, rezidente în țări diferite, între care nu există o relație directă de control sau influență, respectiv niciuna dintre companii nu are cel puțin 10 la sută din voturi sau o participație de cel puțin 10 la sută la capitalul celeilalte.
- **Investiția directă reversibilă:** relația investițională de sens invers investiției străine directe pe care o întreprindere investiție directă rezidentă o are cu investitorul străin direct, dacă întreprinderea rezidentă are o putere de vot de sub 10 la sută la investitorul străin direct sau o participație de sub 10 la sută la capitalul social al investitorului străin direct.
- **Componentele investițiilor străine directe:**
 - **Capitaluri proprii:** capitalul social subscris și vărsat, atât în numerar, cât și prin contribuții în natură, deținut de nerezidenți în companii rezidente, precum și cota aferentă din rezerve; în mod corespunzător, în cazul sucursalelor, se ia în considerare capitalul de dotare/de lucru aflat la dispoziția acestora.
 - **Creditul net:** creditele primite de către întreprinderea investiție străină directă de la investitorul străin direct sau din cadrul grupului de firme nerezidente din care face parte acesta, mai puțin creditele acordate de către întreprinderea investiție străină directă investitorului străin direct sau unei alte firme din cadrul grupului respectiv de firme. În cadrul creditului net sunt cuprinse toate creditele, atât cele financiare, cât și cele comerciale, indiferent de termen.

Creditele dintre intermediari financiari afiliați (bănci, IFN, fonduri de investiții) nu sunt considerate investiții directe.
- **Tipurile investițiilor străine directe** (diferențiate după contribuția fluxului de participații străine la capital în întreprinderile investiție străină directă):
 - **Greenfield:** înființarea de întreprinderi de către sau împreună cu investitori străini (investiții pornite de la zero).
 - **Fuziuni și achiziții:** preluarea integrală sau parțială de întreprinderi de către investitori străini de la rezidenți.

- **Dezvoltare de întreprinderi:** majorarea deținerilor de capital ale investitorilor străini în întreprinderi investiție străină directă.
- **Restructurare de întreprinderi:** finanțarea de către investitorii străini, prin aport de capital, a întreprinderilor investiție străină directă cu pierderi, în vederea rentabilizării lor.

REZULTATELE CERCETĂRII STATISTICE PENTRU DETERMINAREA INVESTIȚIILOR STRĂINE DIRECTE ÎN ROMÂNIA ÎN ANUL 2017

1. FLUXUL NET DE INVESTIȚII STRĂINE DIRECTE ÎN ANUL 2017

Fluxul net de ISD în anul 2017 a înregistrat nivelul de 4 797 milioane euro, structurat astfel:

- Aport la capitalurile proprii ale investitorilor străini direcți în întreprinderile investiție străină directă din România, în valoare de 3 968 milioane euro. Aportul la capitalurile proprii este format din participațiile la capitalul întreprinderilor ISD, în valoare de 2 235 milioane euro, la care se adaugă profitul reinvestit, în sumă de 1 733 milioane euro. Profitul reinvestit a rezultat prin scăderea din profitul după impozitare realizat în anul 2017 de către întreprinderile ISD profitabile, în valoare de 8 068 milioane euro, a dividendelor repartizate în anul 2017 de către întreprinderile ISD, în valoare de 3 526 milioane euro, precum și a pierderilor înregistrate de întreprinderile ISD care au încheiat anul 2017 cu pierderi, în valoare de 2 809 milioane euro. Modul de determinare a profitului reinvestit în întreprinderile ISD este conform metodologiei BPM6.
- Credit net al întreprinderilor investiție străină directă în relația cu investitorii străini direcți și companiile din cadrul grupului acestora, având valoarea de 829 milioane euro. Creditul net cuprinde atât creditele pe termen mediu și lung, cât și pe cele pe termen scurt.

În Anexă este prezentat fluxul net de ISD și componentele acestuia (participațiile la capital, profitul reinvestit și creditul net primit de la investitori), repartizat pe sectoare de activitate ale întreprinderilor ISD. Din analiza acestor date se evidențiază următoarele:

- Fluxul net de ISD din anul 2017 s-a orientat preponderent spre industria prelucrătoare (1 204 milioane euro); în cadrul acesteia, principalele activități beneficiare de investiții străine directe au fost prelucrarea țigăiului, produse chimice, cauciuc și mase plastice (434 milioane euro), mijloace de transport (349 milioane euro) și metalurgie (193 milioane euro). Alte activități care au atras un volum important de investiții directe au fost intermediari financiare și asigurări (960 milioane euro), construcții și tranzacții imobiliare (929 milioane euro) și comerț (897 milioane euro).

- Cele mai importante participații la capital (majorări de capital) se regăsesc în sectoarele construcții și tranzacții imobiliare (800 milioane euro), industria prelucrătoare (471 milioane euro) și activități profesionale, științifice, tehnice și administrative și servicii suport (406 milioane euro).
- Profitul reinvestit a atins cel mai înalt nivel în intermediari financiare și asigurări (665 milioane euro); un nivel ridicat al profitului reinvestit s-a înregistrat și în comerț (620 milioane euro) și în industria prelucrătoare (505 milioane euro).
- În 2017, ca și în anul precedent, creditul net intragrup a avut o contribuție pozitivă (829 milioane euro, față de doar 176 milioane euro în 2016). Detaliat, pe sectoare de activitate ale întreprinderilor ISD, principalele activități care au beneficiat de finanțări pe calea creditului net intragrup, mai mari de 200 milioane de euro, au fost construcțiile și tranzacțiile imobiliare (423 milioane euro), comerțul (324 milioane euro) și industria prelucrătoare (228 milioane euro), în cadrul căreia valoarea cea mai ridicată a fost înregistrată la mașini, utilaje și echipamente (214 milioane euro).

2. SOLDUL INVESTIȚIILOR STRĂINE DIRECTE LA SFÂRȘITUL ANULUI 2017

Soldul ISD la 31 decembrie 2017 a înregistrat nivelul de 75 851 milioane euro. Acest rezultat a fost obținut prin adăugarea la soldul de la sfârșitul anului precedent a fluxului net de ISD, precum și a celorlalte componente care conduc la variația soldului, respectiv a diferențelor valorice pozitive/negative provenite din reevaluările activelor exprimate în valută datorate modificării cursului valutar, reevaluarea prețurilor unor imobilizări corporale, precum și a valorii de piață a întreprinderilor ISD listate, din retratări contabile ale valorii diferitelor componente ale soldurilor inițiale și din corecții ale datelor din raportările statistice anterioare.

Capitalurile proprii (inclusiv profitul reinvestit acumulat) ale întreprinderilor investiție străină directă deținute de nerezidenți aveau la sfârșitul anului 2017 valoarea de 52 746 milioane euro (69,5 la sută din soldul final al ISD), iar creditul net primit de către acestea de la investitorii străini direcți, inclusiv din cadrul grupului, înregistra valoarea de 23 105 milioane euro, reprezentând 30,5 la sută din soldul final al ISD.

2.1. Repartizarea soldului investițiilor străine directe pe principalele activități economice

Din punct de vedere al orientării pe activități economice (conform CAEN Rev.2), soldul ISD este localizat cu precădere în industria prelucrătoare (32,0 la sută din soldul total al ISD). În cadrul acestei industrii cele mai bine reprezentate activități sunt industria mijloacelor de transport (7,4 la sută din soldul total al ISD), prelucrarea țiteiului, produse chimice, cauciuc și mase plastice (6,4 la sută) și metalurgia (4,2 la sută). Tot în cadrul industriei, energia electrică, gaze și apă a atras 8,5 la sută din soldul ISD.

Pe lângă industrie, alte activități care au atras importante investiții directe sunt construcțiile și tranzacțiile imobiliare (15,3 la sută din soldul ISD), comerțul (13,8 la sută) și intermedierea financiară și asigurările (12,4 la sută).

Repartizarea pe principalele activități economice a soldului ISD la 31 decembrie 2017

	Valoare (milioane euro)	Pondere în total ISD (%)
TOTAL, din care:	75 851	100,0
Industria, din care:	32 666	43,1
Industria extractivă	1 965	2,6
Industria prelucrătoare, din care:	24 250	32,0
– alimente, băuturi și tutun	2 517	3,3
– ciment, sticlă, ceramică	1 419	1,9
– fabricare produse din lemn, inclusiv mobilă	1 340	1,8
– fabricarea calculatoarelor, altor produse electronice, optice și electrice	1 857	2,4
– mașini, utilaje și echipamente	1 715	2,3
– metalurgie	3 153	4,2
– mijloace de transport	5 626	7,4
– prelucrare țitei, produse chimice, cauciuc și mase plastice	4 884	6,4
– textile, confecții și pielărie	1 068	1,4
– alte ramuri ale industriei prelucrătoare	671	0,9
Energie electrică, gaze și apă	6 451	8,5
Activități profesionale, științifice, tehnice și administrative și servicii suport	4 088	5,4
Agricultură, silvicultură și pescuit	2 272	3,0
Comerț	10 446	13,8
Construcții și tranzacții imobiliare	11 611	15,3
Hoteluri și restaurante	449	0,6
Intermedieri financiare și asigurări	9 398	12,4
Tehnologia informației și comunicații	3 150	4,1
Transporturi	1 247	1,6
Alte activități	524	0,7

2.2. Imobilizările corporale și necorporale în întreprinderile ISD

Având în vedere rolul important pe care îl joacă imobilizările corporale și cele necorporale în creșterea economică, precum și caracterul de durată pe care acestea îl imprimă ISD, cercetarea statistică și-a propus să determine ponderea acestor destinații finale ale investițiilor în cadrul întreprinderilor ISD în soldul total al ISD la finele anului 2017 și repartizarea lor pe principalele activități economice.

Se constată că imobilizările corporale și necorporale, cu un sold final al anului 2017 în valoare de 34 649 milioane euro, reprezintă 45,7 la sută din soldul total al ISD, ceea ce indică un grad semnificativ de stabilitate a investițiilor străine directe.

Activitățile economice în care ISD se regăsesc în immobilizări corporale și necorporale la un nivel semnificativ sunt: industria (24,5 la sută din total ISD, unde, în cadrul acesteia, industria prelucrătoare deține 16,7 la sută din total ISD), construcții și tranzacții imobiliare (7,8 la sută), precum și comerț (5,9 la sută).

Repartizarea pe principalele activități economice a soldului immobilizărilor corporale și necorporale la 31 decembrie 2017

	Valoare (milioane euro)	Pondere în total ISD (%)
TOTAL, din care:	34 649	45,7
Industrie, din care:	18 594	24,5
Industria extractivă	1 936	2,6
Industria prelucrătoare, din care:	12 630	16,7
– alimente, băuturi și tutun	1 560	2,1
– ciment, sticlă, ceramică	972	1,3
– fabricare produse din lemn, inclusiv mobilă	683	0,9
– fabricarea calculatoarelor, altor produse electronice, optice și electrice	935	1,2
– mașini, utilaje și echipamente	737	1,0
– metalurgie	1 373	1,8
– mijloace de transport	3 210	4,2
– prelucrare țiglei, produse chimice, cauciuc și mase plastice	2 180	2,9
– textile, confecții și pielărie	559	0,7
– alte ramuri ale industriei prelucrătoare	421	0,6
Energie electrică, gaze și apă	4 028	5,2
Activități profesionale, științifice, tehnice și administrative și servicii suport	612	0,8
Agricultură, silvicultură și pescuit	1 279	1,7
Comerț	4 458	5,9
Construcții și tranzacții imobiliare	5 933	7,8
Hoteluri și restaurante	272	0,4
Intermedieri financiare și asigurări	1 443	1,9
Tehnologia informației și comunicații	1 150	1,5
Transporturi	659	0,9
Alte activități	249	0,3

2.3. Repartizarea teritorială a soldului investițiilor străine directe

Repartizarea soldului ISD pe regiuni de dezvoltare

La acest nivel, se observă orientarea ISD cu precădere spre regiunea de dezvoltare BUCUREȘTI-ILFOV (60,3 la sută), alte regiuni de dezvoltare care au atras un volum important de ISD fiind regiunea CENTRU (8,9 la sută), regiunea VEST (8,5 la sută), regiunea SUD-MUNTENIA (6,3 la sută) și regiunea NORD-VEST (5,6 la sută).

Repartizarea pe regiuni de dezvoltare a soldului ISD la 31 decembrie 2017

	Valoare (milioane euro)	Pondere în total ISD (%)
TOTAL, din care:	75 851	100,0
BUCUREȘTI-ILFOV	45 747	60,3
CENTRU	6 727	8,9
VEST	6 428	8,5
SUD-MUNTENIA	4 791	6,3
NORD-VEST	4 258	5,6
SUD-EST	3 800	5,0
SUD-VEST-OLTENIA	2 414	3,2
NORD-EST	1 686	2,2

Menționăm că ISD au fost localizate teritorial după sediul social al întreprinderilor investiție directă, ceea ce nu corespunde întotdeauna cu locul de desfășurare a activității economice.

Casetă. Repartizarea pe județe a soldului ISD în întreprinderile cercetate exhaustiv (întreprinderile cu cel puțin 20 de salariați și întreprinderile atipice)

Cercetarea statistică pentru determinarea ISD asigură reprezentativitatea datelor statistice la nivel național și la nivelul regiunilor de dezvoltare; din această cauză, soldul final al ISD obținut nu poate fi detaliat la nivel de județ.

Întreprinderile cercetate exhaustiv dețin o pondere de 93,8 la sută din totalul ISD. Întreprinderile cercetate exhaustiv sunt întreprinderile ISD având cel puțin 20 de salariați, precum și întreprinderile considerate atipice, respectiv cele având sub 20 de salariați, dar cu cifra de afaceri sau capitalul social de peste 30 de milioane lei sau care au atras credite pe termen lung de la investitorii străini direcți sau de la companii nerezidente din grupul acestora în valoare de peste 15 milioane lei (a se vedea precizările privind eșantionul cercetării statistice de la final).

Repartizarea pe județe a soldului ISD în întreprinderile cu cel puțin 20 de salariați și în întreprinderile atipice la 31 decembrie 2017

	Valoare (milioane euro)
TOTAL, din care:	71 173
Alba	828
Argeș	1 117
Arad	1 216
Bacău	144
Bihor	667
Bistrița-Năsăud	136
Brăila	112
Botoșani	77
Brașov	2 204

–continuare–

	Valoare (milioane euro)
Buzău	399
Cluj	1 934
Călărași	353
Caraș-Severin	287
Constanța	2 163
Covasna	140
Dâmbovița	396
Dolj	1 198
Gorj	4
Galați	603
Giurgiu	169
Hunedoara	411
Harghita	105
Ifov	4 165
Ialomița	293
Iași	469
București	38 699
Mehedinți	5
Maramureș	476
Mureș	1 620
Neamț	197
Olt	973
Prahova	2 251
Sibiu	1 310
Sălaj	457
Satu Mare	401
Suceava	453
Tulcea	322
Timiș	3 998
Teleorman	79
Vâlcea	182
Vrancea	117
Vaslui	43

2.4. Repartizarea soldului investițiilor străine directe pe țări de origine

Repartizarea a fost realizată în funcție de țara de rezidență a deținătorului nemijlocit a cel puțin 10 la sută din capitalul social al întreprinderilor investiție directă din România (pe baza principiului *immediate country basis*).

Primele cinci țări, clasate după ponderea deținută în soldul ISD la 31 decembrie 2017, sunt: Olanda (25,9 la sută din soldul ISD la sfârșitul anului 2017), Germania (12,8 la sută), Austria (12,6 la sută), Italia (6,2 la sută) și Franța (6,2 la sută). În ceea ce privește ordinea primelor cinci țări de origine a investițiilor directe, se observă că, față de anul precedent, Italia a surclasat Franța și Cipru, ocupând locul patru.

Repartizarea pe țări de origine a soldului ISD la 31 decembrie 2017

	Valoare (milioane euro)	Pondere în total ISD (%)
TOTAL, din care:	75 851	100,0
Olanda	19 638	25,9
Germania	9 704	12,8
Austria	9 575	12,6
Italia	4 739	6,2
Franța	4 731	6,2
Cipru	4 647	6,1
Luxemburg	3 543	4,7
Elveția	3 144	4,1
Grecia	1 723	2,3
Belgia	1 584	2,1
Spania	1 559	2,1
Marea Britanie	1 452	1,9
Republica Cehă	1 431	1,9
Statele Unite ale Americii	1 128	1,5
Ungaria	959	1,3
Polonia	692	0,9
Danemarca	581	0,8
Suedia	533	0,7
Turcia	519	0,7
Coreea de Sud	349	0,5
Norvegia	339	0,4
Japonia	315	0,4
Irlanda	288	0,4
Gibraltar	286	0,4
Liban	271	0,4
Portugalia	268	0,4
Israel	224	0,3
Virgine Britanice (Insulele)	189	0,2
Bulgaria	174	0,2
Canada	158	0,2
Malta	107	0,1
Alte țări *	1 001	1,3

* țări de origine a unor investiții al căror sold este mai mic de 100 de milioane de euro

3. TIPURI DE INVESTIȚII STRĂINE DIRECTE

Fluxul de participații la capital în întreprinderile ISD, în valoare de 2 235 milioane euro, parte componentă a aportului la capitalurile proprii, este diferențiat în *greenfield*, fuziuni și achiziții, dezvoltare de întreprinderi, precum și restructurare de întreprinderi.

În anul 2017, investițiile *greenfield* și cele din categoria fuziuni și achiziții (M&A) au urmat tendința din ultimii ani, înregistrând un nivel foarte redus. Astfel, investițiile *greenfield* au contribuit cu numai 77 de milioane euro la fluxul investițional în participații la capitalul social al întreprinderilor ISD, iar fuziunile și achizițiile cu 213 milioane euro.

Ponderea predominantă în fluxul participațiilor la capital în 2017 este asigurată de restructurările de întreprinderi cu 1 158 milioane euro, reprezentând 52 la sută din participații, și de dezvoltările de întreprinderi cu 787 milioane euro, respectiv 35 la sută din participații.

Pentru a aprecia impactul de durată al investițiilor *greenfield* asupra economiei, au fost evidențiate și acumulările de investiții străine directe (solduri) în întreprinderile înființate prin investiții *greenfield*, denumite întreprinderi *greenfield*.

Soldul investițiilor străine directe în întreprinderile *greenfield*, în valoare de 44 778 milioane euro, reprezintă 59,0 la sută din soldul ISD.

Din punct de vedere al repartizării pe principalele activități economice, investițiile străine directe în întreprinderi *greenfield* s-au orientat cu precădere spre industria prelucrătoare (30,9 la sută din soldul ISD în întreprinderi *greenfield*). Alte ramuri în care aceste investiții au o pondere semnificativă sunt: construcții și tranzacții imobiliare (16,5 la sută), comerț (15,4 la sută) și activități profesionale, științifice, tehnice și administrative și servicii suport (8,4 la sută).

Cea mai mare parte a investițiilor străine directe în întreprinderi *greenfield* se concentrează, ca și ansamblul ISD, în regiunea BUCUREȘTI-ILFOV (60,1 la sută din soldul ISD în întreprinderi *greenfield*); urmează regiunea CENTRU cu 11,9 la sută, regiunea VEST cu 10,6 la sută și NORD-VEST cu 6,3 la sută din soldul ISD în întreprinderi *greenfield*.

Considerată după ponderea investițiilor străine directe în întreprinderi *greenfield*, ordinea țărilor de proveniență nu diferă substanțial de ordinea stabilită în funcție de țara de origine a soldului total al ISD. Astfel, cele mai mari investiții în întreprinderi *greenfield* provin din Olanda (22,4 la sută), urmate de cele din Germania (17,1 la sută), Austria (14,8 la sută) și Italia, cu 6,5 la sută din soldul ISD în întreprinderi *greenfield* (a se vedea secțiunea Grafice).

4. VENITURILE REALIZATE DIN ISD

Veniturile nete obținute de către investitorii străini direcți în anul 2017 au înregistrat valoarea de 5 877 milioane euro. Veniturile nete sunt constituite din veniturile nete din participații la capital și din veniturile nete din dobânzi.

Veniturile nete din participații la capital au înregistrat valoarea de 5 259 milioane euro și au fost calculate ca diferență între profiturile după impozitare obținute de întreprinderile ISD care au înregistrat profit, în valoare de 8 068 milioane euro, și pierderile aferente întreprinderilor ISD care au înregistrat pierderi, în valoare de 2 809 milioane euro.

Prin diminuarea veniturilor nete din participații la capital cu valoarea dividendelor repartizate în anul 2017 investitorilor străini direcți (în sumă de 3 526 milioane euro) se obține valoarea profitului reinvestit pe ansamblul întreprinderilor ISD, în sumă de

1 733 milioane euro, calculată conform metodologiei internaționale de determinare a profitului reinvestit (BPM6).

Veniturile nete din dobânzi au înregistrat un nivel de 618 milioane euro. Acestea au fost calculate ca diferență între dobânzile primite de către investitorii străini direcți pentru creditele acordate întreprinderilor lor din România, atât direct, cât și prin alte companii nerezidente din cadrul grupului, și dobânzile plătite de către aceștia pentru creditele primite de la întreprinderile lor din România, atât direct, cât și prin alte companii nerezidente din cadrul grupului.

5. CIFRA DE AFACERI A ÎNTEPRINDERILOR INVESTIȚIE STRĂINĂ DIRECTĂ ȘI FORȚA DE MUNCĂ ANGAJATĂ

În tabelele de mai jos sunt redată evoluția cifrei de afaceri a întreprinderilor investiție directă și a numărului mediu anual de salariați din aceste întreprinderi în perioada 2009-2017.

Cifra de afaceri

milioane euro			
Anul	Întreprinderi ISD de gradul I	Întreprinderi ISD de gradul II	Total întreprinderi ISD
2009	109 907	6 515	116 422
2010	112 851	9 307	122 158
2011	123 974	13 524	137 498
2012	125 473	14 137	139 610
2013	129 615	12 587	142 202
2014	131 820	9 685	141 505
2015	133 076	10 792	143 868
2016	137 832	10 532	148 364
2017	152 217	12 588	164 805

Număr mediu de salariați

mii persoane			
Anul	Întreprinderi ISD de gradul I	Întreprinderi ISD de gradul II	Total întreprinderi ISD
2009	1 084	54	1 138
2010	1 055	71	1 126
2011	1 075	74	1 149
2012	1 102	67	1 169
2013	1 083	64	1 147
2014	1 124	60	1 184
2015	1 165	63	1 228
2016	1 205	59	1 264
2017	1 244	65	1 309

Față de anul 2016, cifra de afaceri a întreprinderilor investiție străină directă a crescut cu 11,1 la sută, depășind valoarea de 164 miliarde euro, iar numărul mediu de salariați a crescut cu circa 3,6 la sută, atingând nivelul de 1 309 mii de salariați.

6. EXPORTURILE ȘI IMPORTURILE ÎNTRERPRINDERILOR INVESTIȚIE STRĂINĂ DIRECTĂ

Activitatea întreprinderilor investiție străină directă, în ansamblul ei, are un impact pozitiv asupra comerțului exterior al României. Contribuția acestora la exporturile de bunuri este de 73,4 la sută, în timp ce la importurile de bunuri este de 66,0 la sută, iar ponderea în exporturile și importurile de servicii se situează la 53,0 la sută și respectiv 48,0 la sută din totalul exporturilor, respectiv importurilor de servicii.

6.1. Exporturile și importurile de bunuri ale întreprinderilor ISD

	Exporturi (FOB)			Importuri (CIF)		
	întrep. ISD (milioane euro)	pondere întrep. ISD (%)		întrep. ISD (milioane euro)	pondere întrep. ISD (%)	
		în total economie*	în total sector de activitate		în total economie*	în total sector de activitate
Total, din care:	43 755	73,4	73,4	47 193	66,0	66,0
<i>Industrie, din care:</i>	40 048	67,2	79,9	31 575	44,2	80,0
Industria extractivă	509	0,8	93,1	467	0,6	91,9
Industria prelucrătoare, <i>din care:</i>	39 084	65,6	79,8	30 874	43,2	80,5
– alimente, băuturi și tutun	905	1,5	56,8	1 650	2,3	63,4
– ciment, sticlă, ceramică	246	0,4	63,2	276	0,4	64,3
– fabricarea produselor din lemn, inclusiv mobilă	1 792	3,0	65,2	668	0,9	69,7
– fabricarea calculatoarelor, altor produse electronice, optice și electrice	4 685	7,9	79,8	4 114	5,8	80,5
– mașini, utilaje și echipamente	3 538	5,9	93,1	1 973	2,8	89,8
– metalurgie	3 809	6,4	85,7	2 301	3,2	79,4
– mijloace de transport	15 697	26,3	83,5	11 255	15,7	86,9
– prelucrare țitei, produse chimice, cauciuc și mase plastice	4 674	7,8	85,1	5 838	8,2	85,3
– textile, confecții și pielărie	3 261	5,5	65,1	2 323	3,2	66,2
– alte ramuri ale industriei prelucrătoare	477	0,9	58,3	476	0,7	55,9
Energie electrică, gaze și apă	455	0,8	77,2	234	0,4	40,2
Activități profesionale, științifice, tehnice și administrative și servicii suport	214	0,4	44,2	387	0,5	41,2
Agricultură, silvicultură și pescuit	82	0,1	13,4	82	0,1	10,4
Comerț	3 243	5,4	40,6	14 270	20,0	51,0
Construcții și tranzacții imobiliare	56	0,1	37,1	229	0,3	42,3
Hoteluri și restaurante	1	0,0	14,3	13	0,0	23,6
Tehnologia informației și comunicații	46	0,1	73,0	391	0,5	74,8
Intermedieri financiare și asigurări	5	0,0	55,6	84	0,1	39,4
Transporturi	54	0,1	31,2	98	0,1	12,5
Alte activități	6	0,0	29,4	64	0,2	32,5

* nu include exporturile și importurile aferente activităților diviziunilor CAEN Rev.2: 84 – Administrație publică, 94 – Activități asociative, 97/98 – Activități ale gospodăriilor populației și 99 – Activități extrateritoriale.

Notă: Exporturile și importurile de bunuri sunt agregate după activitatea de bază a întreprinderilor ISD, conform CAEN Rev.2.

Din analiza soldului balanței comerțului internațional cu bunuri a întreprinderilor ISD din cadrul diferitelor activități economice se constată că industria prelucrătoare este principala activitate cu excedent comercial (8 210 milioane euro), în special datorită subdomeniilor mijloace de transport (excedent de 4 442 milioane euro), mașini, utilaje și echipamente (excedent de 1 565 milioane euro), metalurgie (excedent de 1 508 milioane euro), fabricare produse din lemn, inclusiv mobilă (excedent de 1 124 milioane euro), textile, confecții și pielărie (excedent de 938 milioane euro), precum și fabricarea calculatoarelor, altor produse electronice, optice și electrice cu un excedent de 571 milioane euro. Se constată că majoritatea activităților industriale au înregistrat excedente în comerțul cu bunuri, iar în majoritatea celorlalte activități se consemnează deficite. De remarcat că excedente se înregistrează și în cadrul întreprinderilor ISD cu activitatea principală energie electrică, gaze și apă (excedent de 221 milioane euro) și industrie extractivă (excedent de 42 milioane euro). În cadrul activității agricultură, silvicultură și pescuit balanța comercială a fost echilibrată.

Datele privind exportul și importul de bunuri pe ansamblul economiei, luate în calcul la determinarea mărimilor relative, sunt cele raportate de operatorii economici care au depășit pragurile valorice de raportare pentru anul 2017, stabilite pentru declarațiile Intrastat, date compilate de către Institutul Național de Statistică. Atât datele privind exporturile și importurile de bunuri ale întreprinderilor ISD, cât și cele aferente exporturilor și importurilor de bunuri pe ansamblul economiei cuprind importurile de bunuri pentru prelucrare și exporturile acestor bunuri după prelucrare.

6.2. Exporturile și importurile de servicii ale întreprinderilor ISD

Contribuția întreprinderilor ISD la exportul și importul de servicii în anul 2017 este redată în tabelul de mai jos:

	Exporturi		Importuri	
	întrep. ISD (milioane euro)	întrep. ISD în total sector de activitate (%)	întrep. ISD (milioane euro)	întrep. ISD în total sector de activitate (%)
Total servicii, din care:	10 975	53,0	5 987	48,0
Servicii de prelucrare a bunurilor	2 079	72,0	136	74,3
Transport, din care:	2 141	34,6	1 010	42,8
Transport rutier de mărfuri	1 756	37,7	540	60,5
Servicii de telecomunicații, informatice și informaționale	2 981	75,7	1 050	56,1
Alte servicii pentru afaceri*	3 123	74,6	2 438	73,9
Alte servicii	651	18,6	1 353	28,4

* „Alte servicii pentru afaceri” conține: „Servicii de cercetare-dezvoltare”, „Servicii de consultanță profesională și managerială” și „Servicii tehnice, comerciale și alte servicii pentru afaceri n.c.a.”.

Notă: Exporturile și importurile sunt agregate după natura serviciului.

Menționăm că valoarea serviciilor de prelucrare a bunurilor, atât pentru export, cât și pentru import, este cuprinsă și în valoarea importurilor de bunuri pentru prelucrare și a exporturilor de bunuri prelucrate, prezentate în statistica comerțului exterior cu bunuri.

Eșantionul cercetării statistice

Baza de sondaj a cercetării statistice a cuprins 39 544 de întreprinderi investiție străină directă. Numărul total de întreprinderi ISD cercetate, atât exhaustiv, cât și prin sondaj, a fost de 7 902.

Au fost cercetate exhaustiv 6 696 de întreprinderi investiție străină directă, cuprinzând întreprinderile cu cel puțin 20 de salariați (5 541 de unități), toate instituțiile de credit cu capital străin (28 de unități), toate societățile cu capital străin din domeniul asigurărilor (36 de unități), precum și întreprinderile considerate atipice (toate întreprinderile investiție străină directă având sub 20 de salariați, dar care au cifra de afaceri sau capitalul social de cel puțin 30 de milioane lei sau care au atras de la investitorii străini sau din grupul acestora credite pe termen lung de cel puțin 15 milioane lei, respectiv 1 091 de unități).

A fost cercetată prin sondaj mulțimea de întreprinderi investiție străină directă având între 5 și 19 salariați inclusiv, aceasta fiind reprezentată de eșantionul format din 791 de unități din totalul de 6 936 de unități din această categorie.

Deosebit de cele de mai sus, au fost cercetate exhaustiv și întreprinderile ISD de gradul II (415 unități).

Rata de răspuns a cercetării statistice ISD a fost de 98,3 la sută.

Gradul de eroare al rezultatelor cercetării statistice privind investițiile străine directe în România la 31 decembrie 2017 (fluxuri și solduri) este de ± 3 la sută, principalii indicatori cercetați fiind garantați cu o probabilitate de 95 la sută.

Datele tabelare prezentate în această lucrare pot fi accesate [aici](#).

Anexă

Fluxul net de ISD în anul 2017 și componentele acestuia pe domenii de activitate ale întreprinderilor ISD

milioane euro

ACTIVITATE ECONOMICĂ	Flux net de ISD							Credit net
	Total, din care:	Aport la capitaluri proprii					Credit net	
		Total, din care:	Participații la capital	Profit reinvestit				
				Total, din care:	Profituri	Pierderi		
1=2+8	2=3+4	3	4=5-6-7	5	6	7	8	
Industria, <i>din care:</i>	1 624	1 529	769	760	3 278	1 105	1 413	95
Industria extractivă	245	224	29	195	318	26	97	21
Industria prelucrătoare, <i>din care:</i>	1 204	976	471	505	2 571	848	1 218	228
– alimente, băuturi și tutun	19	104	149	-45	320	162	203	-85
– ciment, sticlă, ceramică	-31	27	27	0	136	10	126	-58
– fabricare produse din lemn, inclusiv mobilă	-66	-28	32	-60	68	85	43	-38
– fabricarea calculatoarelor, altor produse electronice, optice și electrice	178	158	52	106	182	51	25	20
– mașini, utilaje și echipamente	186	-28	16	-44	220	75	189	214
– metalurgie	193	121	76	45	245	137	63	72
– mijloace de transport	349	317	22	295	670	183	192	32
– prelucrare țței, produse chimice, cauciuc și mase plastice	434	278	80	198	545	68	279	156
– textile, confecții și pielărie	47	-11	13	-24	107	66	65	58
– alte ramuri ale industriei prelucrătoare	-105	38	4	34	78	11	33	-143
Energie electrică, gaze și apă	175	329	269	60	389	231	98	-154
Activități profesionale, științifice, tehnice și administrative și servicii suport	274	183	406	-223	527	357	393	91
Agricultură, silvicultură și pescuit	119	129	34	95	171	60	16	-10
Comerț	897	573	-47	620	1 727	329	778	324
Construcții și tranzacții imobiliare	929	506	800	-294	469	584	179	423
Hoteluri și restaurante	-18	-37	-35	-2	28	15	15	19
Intermedieri financiare și asigurări	960	896	231	665	1 168	85	418	64
Tehnologia informației și comunicații	-65	140	58	82	431	159	190	-205
Transporturi	55	-7	2	-9	146	76	79	62
Alte activități	22	56	17	39	123	39	45	-34
TOTAL	4 797	3 968	2 235	1 733	8 068	2 809	3 526	829

Grafice

EVOLUȚIA FLUXURILOR ISD ÎN PERIOADA 2009-2017

EVOLUȚIA SOLDULUI ISD ÎN PERIOADA 2009-2017

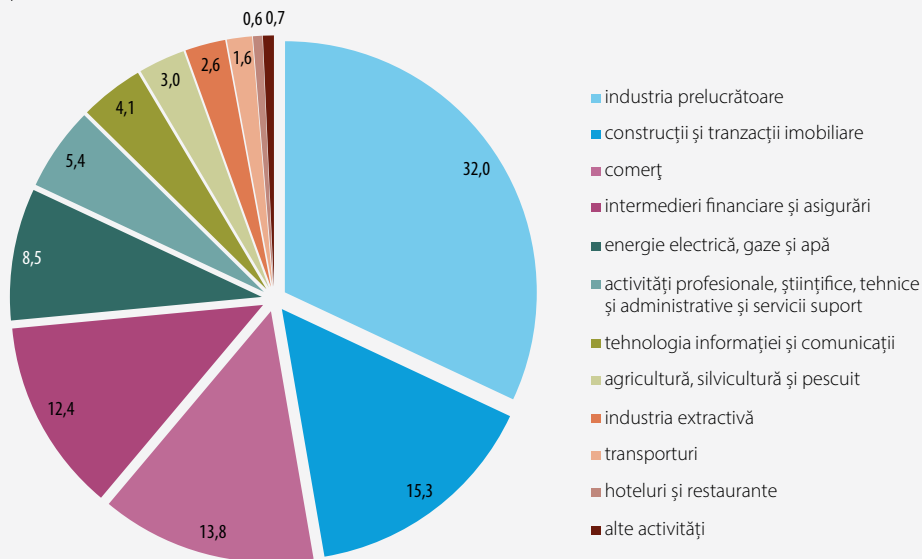

SOLDUL ISD LA 31 DECEMBRIE 2017

Repartizarea pe principalele activități economice

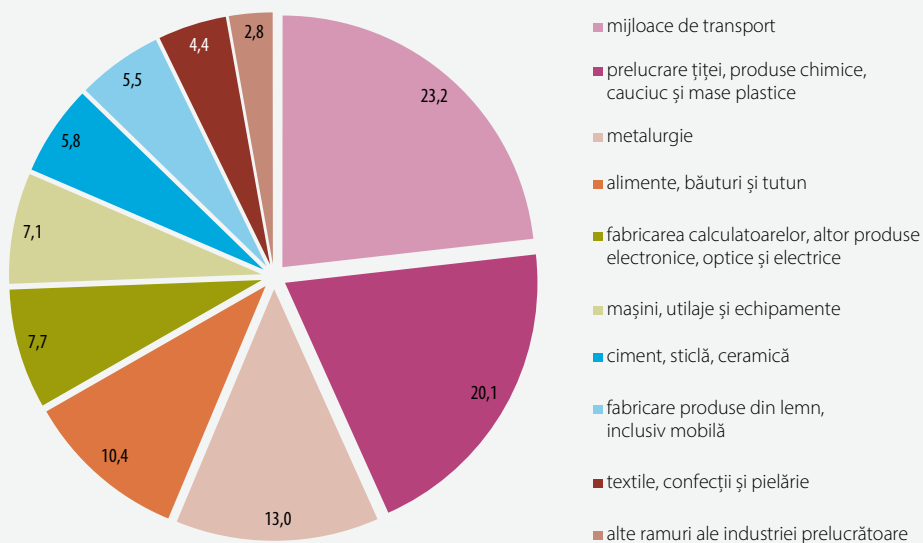
Total economie (75 851 milioane euro)

procente

Industria prelucrătoare (24 250 milioane euro)

procente

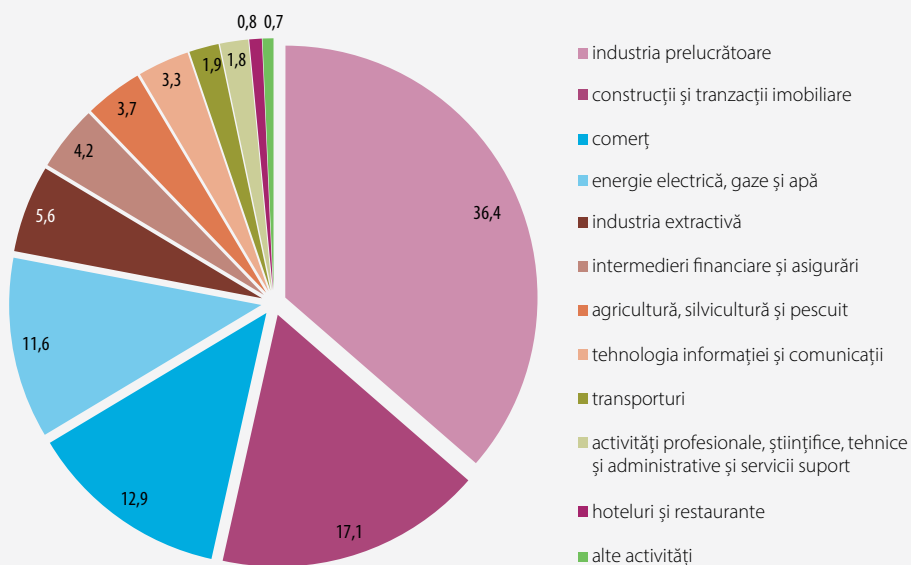

IMOBILIZĂRI CORPORALE ȘI NECORPORALE LA 31 DECEMBRIE 2017

Repartizarea pe principalele activități economice

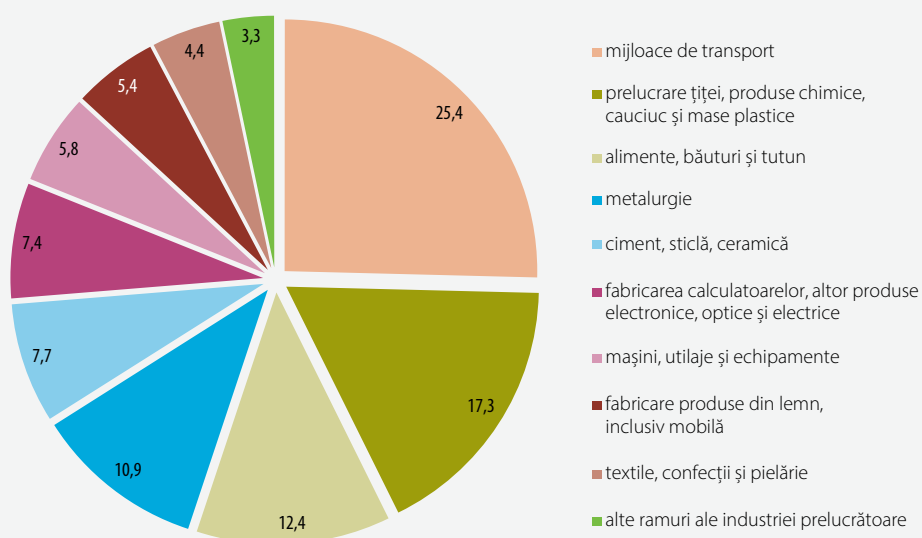
Total economie (34 649 milioane euro)

procente

Industria prelucrătoare (12 630 milioane euro)

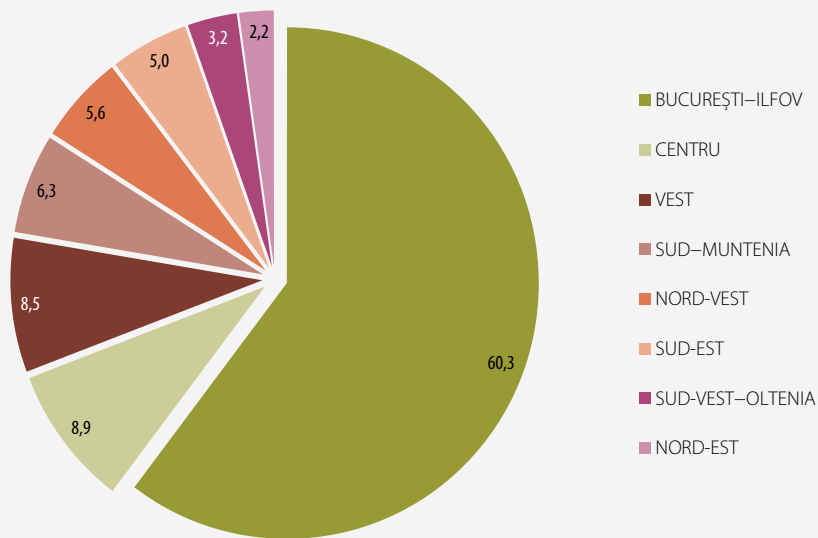
procente

SOLDUL ISD LA 31 DECEMBRIE 2017 Repartizarea pe regiuni de dezvoltare

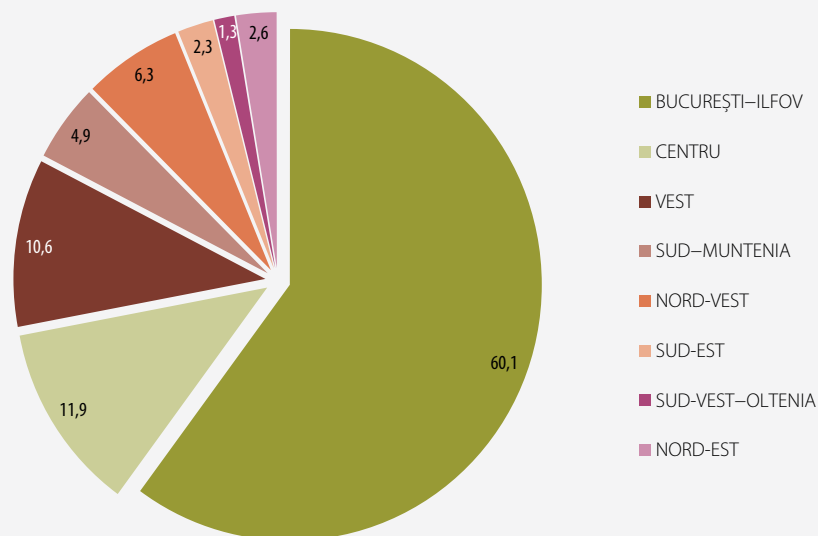
Total ISD (75 851 milioane euro)

procente

ISD în întreprinderi *greenfield** (44 778 milioane euro)

procente

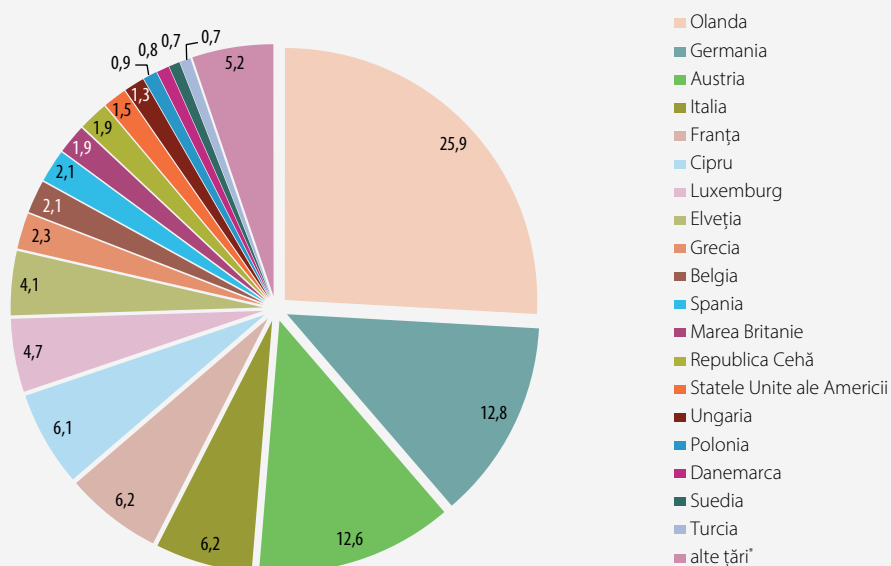
* întreprinderi *greenfield* – întreprinderi înființate prin investiții *greenfield*

SOLDUL ISD LA 31 DECEMBRIE 2017

Repartizarea pe țări de proveniență

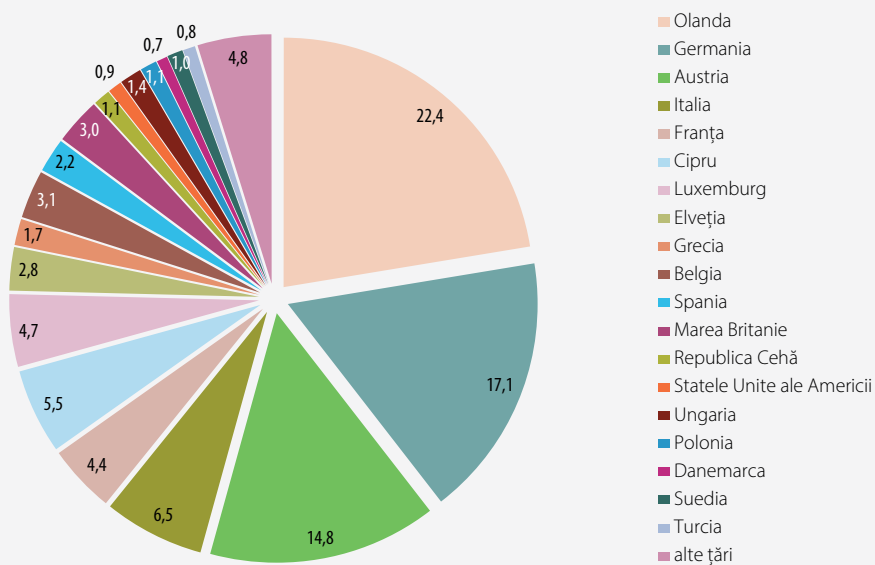
Total ISD (75 851 milioane euro)

procente

ISD în întreprinderi greenfield** (44 778 milioane euro)

procente

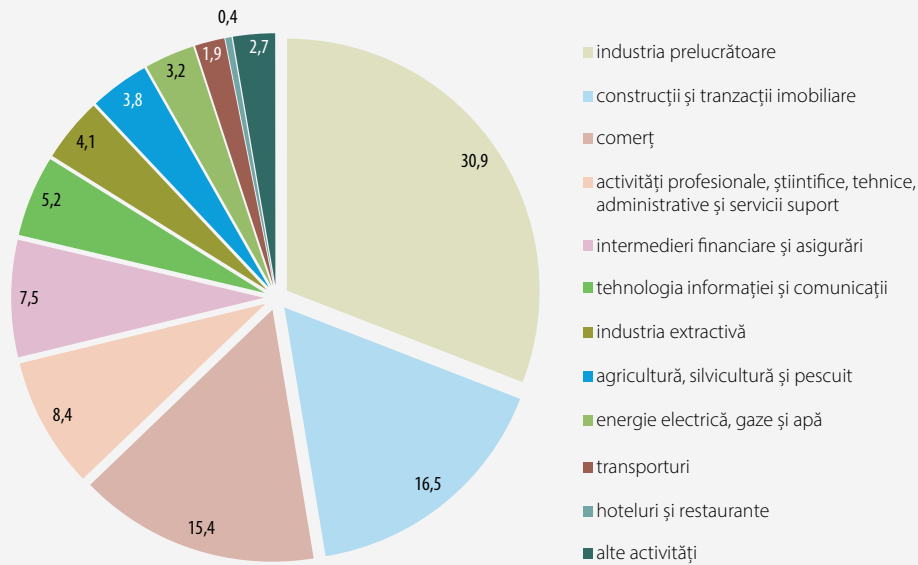
* țări a căror investiție este mai mică de 500 de milioane euro

** întreprinderi greenfield – întreprinderi înființate prin investiții greenfield

INVESTIȚII STRĂINE DIRECTE ÎN ÎNTREPRINDERI *GREENFIELD** (SOLDURI) Structura pe principalele activități economice la 31 decembrie 2017

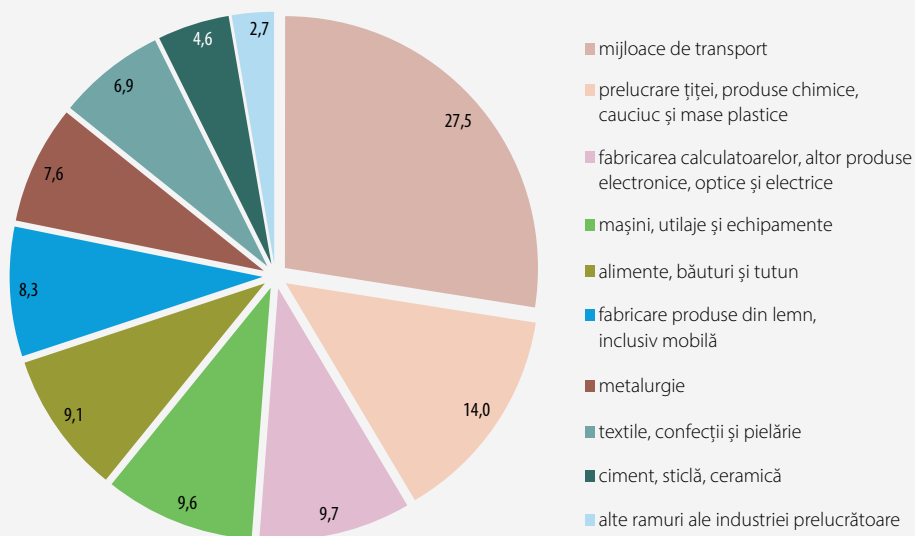
Total economie (44 778 milioane euro)

procente

Industria prelucrătoare (13 853 milioane euro)

procente

* întreprinderi *greenfield* – întreprinderi înființate prin investiții *greenfield*

